

Handläggare:
Hans Kyhlström
Hendry Andersson

Landstingsstyrelsen

Tillgänglighet till flygplatser för samhällsviktiga insatser, Transportstyrelsens rapport TSL 2009-519

Ärendet

Näringsdepartementet har bett landstinget yttra sig över rapporten. Förslaget innehåller tillgänglighet till flygplatser på 10 orter dygnet runt för beredskapsflyg, som innefattar bl a luftburna akuta sjuktransporter. Kostnaden föreslås finansieras genom anslag över statsbudgeten.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att som yttrande till Näringsdepartementet överlämna detta tjänsteutlåtande

Förvaltningens synpunkter

Bakgrund

Flygplatsutredningen (SOU 2007:70) har påpekat svårigheten att för beredskapsflyget utnyttja svenska flygplatser under den tid på dygnet de är stängda. Utredningen beskrev på följande sätt:

- *Svårigheter för beredskapsflyg att nyttja flygplatser på tider när flygplatsen är stängd*
- *Avsaknad av ett organiserat system med jour på strategiska platser*
- *Förslag om nationell samordning för att kunna öppna flygplatser (via flygräddningscentralen)*

Med beredskapsflyg menas; akuta luftburna sjuktransporter, polisflyg, kustbevakningsflyg och de aktörer som deltar i räddningsinsatser, genomför uppdrag av betydelse för krisberedskap eller annan samhällsviktig verksamhet

Transportstyrelsen har i sin rapport (TSL 2009-519) "Tillgänglighet till flygplatser för samhällsviktiga insatser" föreslagit att följande tio flygplatser ska ha en beredskap om högst en timmes inställelsetid dygnet runt, året runt:

- Kiruna (ingår även i nationellt basutbud och föreslås ingå som nationellt strategisk flygplats)
- Luleå (ingår även i det nationella basutbud och föreslås ingå som nationellt strategisk flygplats)

- Umeå (ingår i det nationella basutbud och föreslås ingå som nationellt strategisk flygplats)
- Sundsvall/Midlanda (föreslås även ingå som regional strategisk flygplats)
- Östersund (ingår i det nationella basutbud och föreslås ingå som nationell strategisk flygplats)
- Stockholm/Arlanda (ingår i det nationella basutbud och föreslås ingå som nationell strategisk flygplats)
- Visby (ingår i det nationella basutbud och föreslås ingå som nationell strategisk flygplats)
- Ronneby (föreslås även ingå som regional strategisk flygplats)
- Malmö (ingår i det nationella basutbud och föreslås ingå som nationell strategisk flygplats)
- Göteborg City Airport/Säve

De föreslagna tio flygplatserna för beredskapsflyg ingår åtta i det nationella basutbudet och sex ingår i begreppet strategiska flygplatser. Av de tio föreslagna flygplatserna för beredskapsflyg är endast flygplatserna Sundsvall och Säve som inte ingår i det nationella basutbudet. Ronneby och Sundsvall har hänförs till regionalt strategiska flygplatser.

För övriga landets flygplatser föreslås "Flygräddningscentralen få en samordningsfunktion" som bidrar till ett system som underlättar öppnandet för beredskapsflyg.

Utöver de tio flygplatserna för beredskapsflyg föreslås, att ett avtal mellan flygplatsen och operatörer upprättas för att säkerställa legaliteten till att landa på och utnyttja stängda flygplatser..

Landstingets synpunkter på behov av flygplatser

Stockholms läns landstings ambulanshelikopter/-rar opereras från bas på Värmdö. Primära och sekundära inomläns sjuktransporter genomförs till/från landstingets fyra godkända helikopterflygplatser vid våra sjukhus.

Genom avtal med sjukvården på Gotland transporteras akuta patienter till sjukhusen i Stockholms län. Andra transporter till Karolinska universitetssjukhuset i Solna och Huddinge sker som sekundärtransporter från andra sjukhus i landet och från Åland. Vid besvärligt väder måste Stockholm-Bromma utnyttjas med överflyttning av patient till ambulans för vägtransport. Nattetid krävs också tillgång på flygbränsle.

Kostnaderna för de avtal som föreslås att operatörerna ska teckna med flygplatserna kommer att belasta landstinget genom högre kostnader för de avtal som tecknas med flygoperatörerna.

Flygningar med transplantationsorgan, patienter och läkarteam sker i flesta fall med flygplan. Landstinget utnyttjar operatören EastAir som har sin basering på Stockholm/Bromma. Om förslaget medför att ambulanshelikoptrarna och transplantationsflyget tvingas flytta från Stockholm-Bromma kan det medföra att transplantationskirurgin i Stockholm begränsas. Avståndet och de rigorösa säkerhetsarrangemangen vid Stockholm-Arlanda medför att tiden för det "organ" som skall transporteras och opereras in i patient överskrider eller begränsas med ökade risker för patientens säkerhet som följd.

Stockholm-Bromma föreslås ingå på samma sätt som Stockholm-Arlanda, som en flygplats med beredskap för samhällsviktiga insatser, dygnet runt.

De regionsjukhus som utgör landets specialistsjukhus för riks- och regionsjukvården bör samtliga ha tillgång till en tillgänglig flygplats dygnet runt. De som saknar är Linköping och Örebro. Linköpings universitetssjukhus har bl a. tilldelats rikssjukvården för behandling av svåra brännskador. Örebro flygplats saknas som ett alternativ för samarbetet inom Mälardalen med Örebro regionsjukhus. Flygplatsen är även ett alternativ för landning vid dåligt väder i Stockholmsområdet.

Stockholms läns landsting ställer sig bakom att

- flygplatser utpekade med beredskap dygnet runt
- tolv flygplatser utses
- Stockholm-Bromma och Örebro tillförs i första hand och Linköping i andra hand
- kostnaderna för beredskapen belastar statsbudgeten
- kostnaderna för avtal mellan operatörerna och övriga flygplatser blir rimliga
- flygräddningstjänsten får en samordningsfunktion som underlättar öppnande av stängda flygplatser

Ärendet har beretts i samråd med avd för särskilda vårdfrågor inom HSN-förvaltningen, REK inom LSF. Samtal har skett med chefsläkaren HSN-förvaltningen, inplantationskoordinatören vid Karolinska universitetssjukhuset, flygcheferna för Scandinavian MediCopter AB och EastAir AB som är landstingets flygoperatörer.

Mona Boström
Landstingsdirektör

Anders Nyström
Administrativ direktör